

:

: در ایران باستان آب پیام‌آور روشنایی و پاکی به شمار می‌رفت و از ارزش زیادی برخوردار بود. آب در نزد ایرانیان نه تنها برای رفع نیازها مورد استفاده قرار می‌گرفته، بلکه از لحاظ معنوی و روحی نیز تاثیر بسیاری داشته‌است. آب با قابلیت‌های مختلف خود مانند حیات، تازگی، درخشندگی، پاکیزگی، رونق و رواج روشنایی، سکون و آرامش و تحرک، احساس‌های متفاوت در روح و روان انسان گذارده است. به همین دلیل همواره در مکان‌هایی که ساخته دست بشر هستند، به صورت‌های مختلف برای خود جا باز کرده است. این مساله در رابطه با مکان‌هایی مانند پارک و باغ بیشتر چشمگیر است. همچنین در آرامستان نیز از اهمیت زیادی برخوردار می‌باشد زیرا عنصر آب علاوه بر زیبایی یکی از موارد تکمیلی فضای سبز برای پاکیزگی محل قبور و آبیاری درختان و گلها و سرویس‌های بهداشتی، ضروری و پراهمیت است.

: انسان مجموعه‌ای است پیچیده از روح و ذهن و جسم، همان‌گونه که جسم آدمی به غذا نیازمند است، ذهن و روح او نیز طالب عناصری است که به او آرامش ببخشد. در جامعه شهری که ساختمان‌های بلند و خیابان‌ها و زندگی ماشینی همه جا را احاطه کرده است، جلوه‌های زیبایی و هنر، بهترین پناه برای روح خسته و آرامش طلب آدمی است. امروزه در شهرها شاهد عناصری با بافت مثل بتن و ... به جای عناصر طبیعی (پوشش گیاهی) هستیم. لذا باید با به‌کارگیری عناصری که بافت نرم دارند، گوشه عزلت و زیبایی فراهم کرد تا به روان انسان آرامش

بخشید. حرکت و موسیقی آب، در جلوه‌گری بیشتر فضای سبز نقشی در خور توجه دارد. می‌توان آب را به صورت جویبار و چشمه برای نقاط آرام و بی سر و صدا و به صورت آبشار و فواره‌های بزرگ برای نقاط پرازدحام و شلوغ طراحی کرد.

: آب در آرامستان‌ها به هر یک از صور

مختلف، خود به نحوی در متعادل کردن درجه حرارت هوا، تامین رطوبت نسبی برای گیاهان و ایجاد طراوت، موثر است. مجموعه این عوامل از یکنواختی و خشکی محیط می‌کاهد.

: «سطح آب ساکن، با انعکاس نور مانند آینه عمل می‌کند و پدیده‌های

اطراف خود را با چرخش ۱۸۰ درجه نمایش می‌دهد، همچنین انعکاس پوشش گیاهی در آب و تابش نور خورشید روی گیاهان آبی موجود روی آب، تصویر زیبایی برای بیننده به وجود می‌آورد. آب در حال حرکت نیز منعکس‌کننده امواج نور در فضا است؛ مانند نوری که از یک جویبار روان روی برگ درختان منعکس می‌شود.

:

حوضچه‌ها یا حوض‌های کم‌عمق که اغلب در آنها فواره‌های متعدد و چراغ‌های رنگین تعبیه می‌شود به آب‌نما معروف هستند. عمق آنها تا ۶۰ سانتی‌متر است و برحسب شکل و فرم طراحی شده، با مصالح ساختمانی مختلف ساخته می‌شوند. گاهی در کناره آنها از لکه‌های گل‌کاری یا جعبه‌های گل استفاده می‌کنند. می‌توان در داخل یا کنار آلاچیق‌ها آب نماهای کوچکی احداث کرد.

جذابیت آب از دیگر عناصر موجود در آرامستان بیشتر است. آب‌نما عنصری است که اگر در آرامستان‌ها خوب و کامل طراحی شود. ترکیب مناسبی ایجاد می‌نماید و اگر به طور صحیح مورد استفاده قرار نگیرد. باعث ضایع شدن شیوه طراحی خواهد شد. برای

اختراز از بروز چنین مشکلاتی باید با احتیاط عمل کرد. آب‌نماها را می‌توان به دو صورت منظم یا غیرمنظم طراحی کرد.

منظم (Formal) - منظور از طراحی منظم، دادن شکل کاملاً هندسی به آب‌نماها و آبراهه‌هاست. این نوع آب‌نماها وقتی در یک چشم‌انداز که به شیوه منظم طراحی شده است، قرار گیرند، بهترین نمای خود را نشان می‌دهند. اشکال به حالت قرینه و کلاسیک به کار می‌روند. چشمه‌ها و مجسمه‌ها شکل مشخصی دارند و مواد به کار رفته، سنگ و بتن‌های صاف و منظم است. البته از فایبرگلاس هم در اندازه‌های دلخواه و به فرم منظم می‌توان استفاده کرد. آب‌نماهای منظم وقتی که دارای لبه برجسته باشند، جذابیت بیشتری دارند. چرا که نشستن روی لبه برجسته استخر جالب است و از طرفی برای کودکان امنیت دارد.

غیرمنظم (Informal) - آب‌نماهای غیرمنظم می‌تواند از اجسام قالب‌ریزی شده و ظروف با اشکال غیرهندسی و خیالی و یا سنتی ساخته یا به فرم آزاد با پیروی از آبگیرهای طبیعی طراحی شود. در این صورت آب‌نماها دارای گوشه‌های راست و دیوارهای عمودی و حاشیه‌های منظم و دست‌ساز نیستند. یا دست کم در ظاهر این طور به نظر می‌آیند. برای ساخت آنها، بیشتر از سنگ و خاک و گیاهان بومی استفاده می‌شود. برای ایجاد آب‌نماهای طبیعی باید فضای کافی وجود داشته باشد. پس از مشخص شدن سبک طراحی آرامستان، مساحت و فرم استفاده از آب (جاری یا ساکن) تعیین می‌شود. وسعت کل آب بستگی به مساحت آرامستان و شرایط اقلیمی منطقه دارد.

: با استفاده از خصوصیات طبیعی، چشمه‌هایی را در آرامستان‌ها طراحی می‌کنند. ایجاد چشمه‌های کوچک به طور مصنوعی به نحوی به لطافت و زیبایی فضای آرامستان می‌افزاید. در صورت امکان مسیر و حرکت آب را به صورت کانال‌های زیرزمینی درمی‌آورند تا از یک نقطه به صورت مظهر ظاهر شود. حوضچه کوچکی نیز

در کنار مظهر ایجاد می کنند تا حالت طبیعی به چشمه بدهند. چشمه ها را باید با توجه به انواع طبیعی آن، با جریان تند یا ملایم، با در نظر گرفتن وضع توپوگرافی زمین با سرعت کم یا زیاد آب طراحی کرد.

:

احداث برکه بر تلطیف هوای آرامستان و زیبایی آن بسیار موثر است. برکه به اشکال منظم و غیرمنظم با اعماق مختلف در نزدیکی منطقه جنگل کاری، در وسط آرامستان یا در کنار سطوح گل کاری وسیع ساخته می شود. برای این منظور در قطعه موردنظر خاک برداری هایی با اعماق مختلف و اشکال نزدیک به حالت طبیعی انجام می دهند. برای تامین آب برکه از کانال هایی آب را به آن وارد می کنند که این کانال ها می توانند جنبه تزئینی داشته باشند و به صورت آبشار و جویبار طراحی شوند. در برکه ها ضمن اینکه آب راکد است متحرک هم هست تا گیاهان از موهبت طبیعی ساخته شده به دست بشر برخوردار شوند. گیاهانی که در داخل یا نزدیک برکه کاشته می شوند باید با خطوط و گل های تزئینی منطقه هماهنگی داشته باشند. گیاهان آبی، با اشکال متنوع و رنگ سبز برگ های خود، مناظر زنده ای به باغچه های آبی داده و به آن حالت طبیعی می دهند. مهم ترین خاصیتی که گیاهان آبی در باغچه های آبی دارند، تولید اکسیژن و افزایش رطوبت هواست که در خنک کردن هوای منطقه نقش مهمی دارد. گیاهانی نظیر آلاله آبی و نیلوفر آبی با برگ های خود سطح آب را می پوشانند و ایجاد سایه می کنند که به خودی خود باعث می شود آب در فصل تابستان زود گرم نشود.

: آبشارها و جویبارهای طبیعی همیشه برای مردم جذابیت خاصی داشته اند.

امروز طراحان توانسته اند با الهام از زیبایی های طبیعی و از جمله آبشارها و جویبارها، در آرامستان ها گوشه هایی از طبیعت را تا حد امکان بیافرینند. ارزش وجودی آنها به جنبه های زیبایی شناسی آنها محدود نمی شود، بلکه در تلطیف هوا و مطبوع ساختن فضا

موثرند. جویبار را می‌توان طوری طراحی کرد که دو عمل آبیاری و حرکت آب هم‌زمان انجام شود.

: فواره تنها نمایشی از زیبایی آب نیست، بلکه در روزهای خشک و گرم تابستان، رطوبت هوا را افزایش می‌دهد و فضای دلپذیری فراهم می‌سازد. خلاف تصور همگان، فواره‌ها الزاما مصرف‌کننده آب نیستند. می‌توان به وسیله یک پمپ شناور، آب استخر یا حوضچه را به گردش درآورد. فواره‌ها به سه گروه اصلی تقسیم می‌شوند:

۱- فواره‌های پرتابی (Spray)

۲- فواره‌های ریزشی (Spill)

۳- فواره‌های جهنده (Splash)

در مناطقی که در معرض وزش باد قرار دارند، استفاده از فواره‌های کوتاه و نیرومند مناسب‌تر است. ارتفاع فواره‌ها نباید بیش از فاصله منبع فواره تا لبه استخر باشد. بر پایه یک قانون تجربی، قطر استخر یا حوضچه آب، باید دست کم دو برابر ارتفاع آب فواره باشد. اگر سر فواره‌ها پایین‌تر از سطح آب تعبیه شود، زیبایی بیشتری دارد. مگر اینکه از اشکال و مجسمه‌های خاصی برای ایجاد فواره استفاده شود.

برای نمایش فواره‌ها در شب از چراغ‌هایی در زیر محل ریزش آب استفاده می‌کنند که بایستی با اصول نورپردازی در آب مطابقت داشته باشد. تابش نور از پایین به بالا و تنظیم میزان آن، باعث انعکاس حرکات آب در محوطه اطراف و روی شاخ و برگ گیاهان می‌شود و زیبایی خاصی به محیط می‌بخشد. در صورت وجود گیاهان آبی یا ماهی در استخر، باید در نصب فواره‌ها دقت شود. برای نیلوفرهای آبی تلاطم سنگین آب مضر خواهد بود. اما اکسیژن فراوان حاصل از آب فواره‌های بلند برای ماهی‌ها مفید و مطلوب است.

: با استفاده از تفکر صحیح و طراحی هنرمندانه برای تامین آب آشامیدنی در آرامستان می توان این مکان را به نحوی ساخت که با جاری شدن آب علاوه بر نقش اصلی خود(محلی برای آشامیدن) بتواند یکی دیگر از مزایای استفاده از آب در طراحی که بهره گیری از صدای روح نواز جاری شدن آن و تداعی جویبار و آبشار طبیعی است برآورده سازد. بدیهی است که از صدای ملایم و روح نواز جریان آب می توان در آرامستان بعنوان عاملی در جهت تعدیل صداهاى ناخوشایند استفاده نمود.

www.UAN.ir :